

Išrašas

PATVIRTINTA

VšĮ Vilkaviškio pirminės sveikatos
priežiūros centro vadovo

2014 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. V-10

SKUBIOSIOS MEDICINOS PAGALBOS SLAUGOS SPECIALISTO PAREIGYBĖS APRASYMAS Nr. PI – 83

I. BENDROJI DALIS

1. Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistu gali dirbti:

1.1. Asmuo, baigęs slaugos arba akušerijos studijų programą, įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo arba aktšerio profesinę kvalifikaciją ir aukštojoje mokykloje, išklauses skubiosios medicinos pagalbos specializacijos programą bei turintis galiojančią bendrosios praktikos slaugytojo arba akušerio licenciją ir skubiosios medicinos pagalbos specializaciją patvirtinantį pažymėjimą bei asmuo, kuriam taikomos įgytosios skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialisto teisės.

<...>

II. PAREIGOS IR FUNKCIJOS

12. Gavus pranešimą apie kvietimą, nedelsiant pažymėti brigados būseną ryšio sistemoje, vykti su GMP ekipažu į įvykio vietą. Jei automobilyje įrengti saugos diržai, privalo juos užsisegti. Vykdyti dispečerio tolimesnes nuorodas.

13. Teikti kvalifikuotą skubiąją med. pagalbą pagal nustatytą kompetenciją pacientams iškvietimo vietoje bei transportavimo metu.

14. Privalo:

- nedelsiant nustatyti žmogaus gyvybei pavojingas bsenas ir suteikti pagalbą pacientui;

14.1. Klinikinės mirties, plaučių edemos, krūtinės anginos atveju, įtarus ūmų miokardo infarktą, esant gyvybei pavojingiems ritmo sutrikimams, hipertenzinei krizei, ūmių apsinuodijimų, skausmo, šoko, komos, kolapso atvejais, nualpus, įvykus masyviai plaučių arterijos tromboembolijai;

14.2. Įvykus bronchinės astmos priepuoliui, išsivysčius astminei būklei, atsiradus ūmiam kvėpavimo nepakankamumui, susirgus stenožuojančiu laringitu, kraujuojant iš plaučių, užspringus, skendus;

14.3. Apsinuodijus cheminėmis medžiagomis, dujomis, maistu;

14.4. ūmaus inkstu nepakankamumo, šlapimo susilaikymo atveju;

14.5. Esant hipotemijai, hipertermijai, traukuliams, paveikus elektros srovei, esant ūmiai alerginei reakcijai;

14.6. Naujagimių, kūdikių ir vaikų klinikinės mirties atveju, kilus grėsmei vaiko gyvybei, esant virsutinių bei apatinių kvėpavimo takų obstrukcijai, ūmiam ventiliaciniam kvėpavimo nepakankamumui, traukulinei būklei, hipotermijai, hipertermijai, meningokokcemijai, diabetinei komai ir hipoglikemijai, dehidratacijai, ūmiam širdies nepakankamumui;

14.7. Hipovoleminio atveju, įvykus galūnių arterijų embolijai, pneumotoroksui, išoriniam ir vidiniam kraujavimui, nudegimų, nušalimų, svetimkūnių trachėjoje atvejais, ištikus traumoms ar susižeidus, dujinės flegmonos atvejais, įtarus ūmias chirurgines pilvo organų ligas;

14.8. Priimant gimdymą, atliekant pirmąjį naujagimio tualetą, prižiūrint gimdyvę placentiniu laikotarpiu, suteikiant pirmąją pagalbą kraujuojant į genitalijas;

14.9. Visų ūmių užkrečiamų ligų, taip pat ypatingai pavojingų infekcijų atvejais ir pradėti organizuoti priešepidemines priemones;

15. Suteikti būtinąją medicinos pagalbą visais kitais 14 punkte neišvardytais ūmių susirgimų atvejais savo kompetencijos ribose. Nepriskirtais jo kompetencijai atvejais pacientą nukreipti pas šeimos gydytoją arba nurodyti, kur būtų sprendžiamos jam iškilusios problemos.

16. Žinoti gydymo įstaigų dislokaciją ir greitosios med. pagalbos aptarnaujamą teritoriją.

17. Organizuoti paciento paruošimą nešti neštuvais, o esant būtinumui — padėti nešti pačiam.

18. Transportuojant sėdinti pacientą būtina užsegti saugos diržus. Specialiais diržais fiksuoti, jei pacientas guli neštuvuose. Būti automobilio salone šalia paciento, teikti med. pagalbą, užtikrinti jo saugumą.

19. Užtikrinti automobilio salono higieninę būklę, prižiūrėti, kad greitosios medicinos pagalbos automobilio vairuotojas laiku ir švariai jį išplautų, esant būtinumui pačiam atlikti valymo ir dezinfekavimo veiksmus.

20. Po to kai GMP automobiliu buvo transportuojamas pacientas, sergantis užkrečiamomis ligomis, atlikti ir organizuoti automobilio salono švarinimą, dezinfekciją, drabužių ir vienkartinį priemonių pakeitimą.

21. Darbo pradžioje ir pabaigoje patikrinti med. prietaisus, medikamentų lagaminą, įtvarus, med. priemones, brigados inventorių, deguonies balionus ir įsitikinti, kad jie yra tvarkingi ir pilnai sukomplektuoti. Visa tai patvirtinti parašu perdavimo- priėmimo žurnale.

22. Darbo pabaigoje papildyti medikamentus lagamine ir kitas med. priemones nustatyta tvarka.

23. Nepalikti savo darbo vietos, kol neatvyksta sekančios pamainos darbuotojas.

24. Saugotis ir vengti rizikingų veiksmų, bendraujant su psichiniais ligoniais, apsvaigusiais, traumuoti, agresyviai nusiteikusiais pacientais, piktavaliais aplinkiniais.

25. Užtikrinti pacientų slaugos poreikius, vengti konfliktų, pagarbiai ir etiškai bendrauti su pacientais, artimaisiais, pareigūnais, ASP personalu.

26. Laiku ir pagal paskirti taikyti apsaugos ir higienos priemones, apžiūrint pacientus, atliekant medicininės manipuliacijas, saugoti save nuo galimo užsikrėtimo.

27. Tvarkingai, tiksliai pagal reikalavimus užpildyti reikiamus dokumentus, laiku juos pateikti padalinio vadovui ar stacionarinių ASP skubios pagalbos skyriui.

28. Transportuojant nesąmoningus pacientus, įvykio vietoje rastus drabužius, dokumentus, pinigus ir kitus asmeninius daiktus surašyti medicininiuose dokumentuose. Nurodyti liudytoju asmens duomenis.

29. Supažindinti pacientą ar jo atstovą su jo liga, teikiama pagalba, atliekamomis procedūromis, galimais rezultatais, galimomis komplikacijomis ir kitomis aplinkybėmis, kurios galėtų turėti įtakos paciento apsisprendimui sutikti ar atsisakyti siūlomos pagalbos, gydymo, taip pat su pasekmėmis, atsisakius siūlomos pagalbos. Pacientui pateiktas sprendimas turi būti patvirtintas jo parašu GMP medicininiuose dokumentuose.

30. Atsisakius pacientui vykti į stacionarą, apie tai įrašoma medicininiuose dokumentuose ir patvirtinama paciento (ar paciento atstovo) parašu.

31. Pranešti padalinio vadovui apie išaiškintą apsinuodijimą arba nudegimą cheminėmis medžiagomis; apsinuodijimą dujomis; maistu; arba namuose paliktą pacientą, serganti infekcine liga.

32. Nustatyta tvarka pranešti policijai apie sužeidimus, sužalojimus, kurie kelia grėsmę paciento gyvybei ar sveikatai, itariamą smurtą vaikų ar globojamų asmenų atžvilgiu.

33. Paciento mirties atveju:

33.1. Mirus namuose, išaiškinti artimiesiems miries liudijimo gavimo tvarką, įtarus esant smurtinę mirtį ir kitais įstatymų numatytais atvejais perduoti informaciją policijai;

33.2. Pacientui mirus viešje vietoje ar GMP automobilyje, pranešti policijai, informuoti priėmimo skyriaus budintį gydytoją ir vykdyti jo nurodymus.

34. Saugoti pacientų sveikatos paslaptis, išskyrus tuos atvejus, kai tokios informacijos pateikimą numato teisės aktai.

35. Nerūkyti, nenaudoti svaigalų darbo vietoje, poilsio kambaryje, pagalbinėse patalpose, automobilyje.

36. Pastebėjus kolegų klaidą, sulaukyti nuo tikimybės pakenkti pacientui. Kilus nesutarimams ar konfliktui, informuoti padalinio vadovą.

37. Dalyvauti susirinkimuose, kelti kvalifikaciją, tobulinti įgūdžius, atnaujinti profesines žinias.

III. KOMPETENCIJA

Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialisto kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos įgyja baigęs slaugos studijas ir nuolat tobulindamas profesinę kvalifikaciją, atsživelgiant į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

38. Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistas turi:

38.1. **Žinoti:**

38.1.1. Sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos pagrindinius principus;

38.1.2. Žmogaus anatomiją, fiziologiją, patofiziologiją, ligų etiologiją, patogenezę, simptomatiką, simptomų ir sindromų diagnostiką, konservatyvų gydymą, intervencinio ir operacinio gydymo principus bei indikacijas, kontraindikacijas, ligų profilaktiką, vaistinių preparatų, reikalingų teikiant skubią pagalbą, klinikinę farmakologiją;

38.1.3. Skiriamų skubiosios medicinos pagalbos vaistinių preparatų terapines ir maksimalias dozes, farmakodinamiką, indikacijas ir kontraindikacijas;

38.1.4. Žmogaus sveikatai ir gyvybei pavojingas būsenas;

38.1.5. Įvairaus amžiaus žmonių ir mirštančiųjų slaugos ypatumus;

38.1.6. Potencialiai pavojingų medicinos prietaisų ir aparatų saugaus naudojimo taisykles;

38.1.7. Aseptikos ir antiseptikos reikalavimus;

38.1.8. Slaugos etikos pagrindus.

38.2. **Išmanyti:**

38.2.1. Sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos organizavimo ir skubiosios medicinos pagalbos vadybos pagrindus;

38.2.2. Sveikatos draudimo pagrindus, principus ir rūšis;

38.2.3. Medicinos statistikos pagrindus;

38.2.4. Pagrindinius sveikatos priežiūros rodiklius;

- 38.2.5. Infuzinės terapijos taikymo principus;
- 38.2.6. Ekstremalių situacijų problematiką ir jų sprendimo būdus.

38.3. **Mokėti:**

38.3.1. Skirstyti pacientus pagal jų būklės sunkumo kategorijas (kritinės, vidutinio sunkumo ir lengvos būklės) ir užtikrinti būklės sunkumą atitinkanti gydymo bei priežiūros planą;

38.3.2. Nustatyti vyraujanči sindromą;

38.3.3. Iki stacionariniu periodu tiksliai surinkti informaciją apie pacientą;

38.3.4. Suteikti pagalbą (atlikti veiksmus) gaunant nurodymus nuotoliniu būdu;

38.3.5. Vadovauti vertinant paciento būklę bei teikiant skubiąją medicinos pagalbą;

38.3.6. Įvertinti paciento būklę bei atlikti neatidėliotinus veiksmus, stabilizuojančius jo kvėpavimą, kraujotaką ir sąmonės būseną;

38.3.7. Efektyviai bendraujant įvertinti simptomus bei ligos anamnezę;

38.3.8. Atlikti pirminę ir antrinę paciento apžiūrą;

38.3.9. Vertinti gydymo ir pagalbos efektyvumą, palaikyti paciento būklę;

38.3.10. Vertinti žmogaus gyvybinių funkcijų rodiklius ir jų dinamiką;

38.3.11. Valdyti ekstremalias situacijas, įvertinti ir optimaliai valdyti įvykio vietoje esančius resursus, nustatyti ir organizuoti papildomų pajėgų atvykimą į įvykio vietą;

38.3.12. Naudotis ryšio priemonėmis, gauti ir perduoti informaciją nuotoliniu būdu;

38.3.13. Pasirinkti saugaus transportavimo būdą, teisingai naudoti transportavimui skirtą įrangą;

38.3.14. Naudotis specialia medicinos aparatūra ir priemonėmis, esančiomis GMP automobilyje ir vertinti jų parodymus;

38.4. **Gebėti:**

38.4.1. Stebėti bei dinamiškai vertinti pacientų gyvybinių funkcijų rodiklius;

38.4.2. Stabilizuoti ir palaikyti sutrikusias organizmo pagrindines gyvybines funkcijas — kvėpavimo, kraujotakos, medžiagų apykaitos;

38.4.3. Malšinti skausmą;

38.4.4. Reanimuoti visų amžiaus grupių pacientus;

38.4.5. Pašalinti svetimkūnį;

38.4.6. Įtariant apsinuodijimą išvalyti virškinamąjį traktą;

38.4.7. Neatidėliotinai skirti svarbiausius priešnuodžius;

38.4.8. Įtariant apsinuodijimą teikti skubiąją pagalbą;

38.4.9. Esant indikacijoms riboti pacientų fizinį aktyvumą;

38.4.10. Tvarstyti žaizdas;

38.4.11. Imobilizuoti lūžius ir panirimus;

38.4.12. Imobilizuoti stuburą;

38.4.13. Stabdyti kraujavimą;

38.4.14. Teikti pagalbą gimdymo metu.

38.5. **Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistas turi gebėti atlikti:**

38.5.1. Skubią sedaciją.

38.5.2. Veiksmus, užtikrinančius kvėpavimo takų praeinamumą bei kvėpavimą: uždėti kaukę, įkišti orofaringinį ar nazofaringinį vamzdelį, laringinę kaukę, atlikti Heimlich'o metodą (manevrą), atlikti mechaninę plaučių ventiliaciją, pritaikyti deguonies terapiją;

38.5.3. Elektrinę širdies defibriliaciją;

38.5.4. Širdies išorinį masažą;

38.5.5. Intraveninę infuziją;

38.5.6. Periferinių venų punkciją ir intraveninio kateterio įvedimą;

38.6. Skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistas turi gebėti vertinti šiuos rodmenis:

- 38.6.1. Elektrokardiogramos;
- 38.6.2. Pulsoksimetrijos;
- 38.6.3. Temperatūros;
- 38.6.4. Diurezės;
- 38.6.5. Kvėpavimo funkcijų tyrimo;
- 38.6.6. Pagrindinių biochemijos bei klinikinių laboratorinių tyrimų;
- 38.6.7. Arterinio kraujospūdžio, matavimo neinvaziniu būdu.

<...>